

การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของ
ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก

**The Needs Assessment to Enhance Instructional Leadership of
Administrators in Small and Medium Primary Schools**

มารุต ทรศนากรกุล,

ชารินทร์ ตรีวรวิญญู และ พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Marut Tasanagorakool,

Charinee Triwaranyu and Pruet Siribanpitak

Chulalongkorn University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: macteachmath@gmail.com

บทคัดย่อ

ภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นหนึ่งในปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาซึ่งแสดงออกผ่านการสื่อสารวิสัยทัศน์และกลยุทธ์สถานศึกษา การกำกับติดตามคุณภาพหลักสูตรและการสอน การสร้างและกระจายภาวะผู้นำร่วม ทั้งนี้พบว่า ภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนปรากฏในหลักสูตรการพัฒนาข้าราชการครูก่อนดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนหากแต่ผลการปฏิบัติการศึกษาพบว่าผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนสูงขึ้นเล็กน้อย จึงอาจกล่าวได้ว่าการพัฒนาภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาอาจไม่ตรงประเด็นหรือขาดความครบถ้วน ดังนั้นการศึกษาวิจัยนี้จึงมีจุดประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เรียงลำดับองค์ประกอบโดยใช้ดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ซึ่งมีตัวอย่างการวิจัย คือ ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็กสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 210 คน จากการกำหนดขนาดตัวอย่างด้วยโปรแกรม G*Power และใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเที่ยง (Cronbach's Alpha) .994 สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) และค่าสหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) และ สถิติที (t-test) ผลการวิจัยสรุปดังนี้ 1) ภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา มี 3 องค์ประกอบ คือ 1.ความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์สถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพหลักสูตรและการสอน 2. ความสามารถในการขับเคลื่อนกลยุทธ์ด้วยการกำกับติดตามหลักสูตรและการสอน และ 3. ความสามารถในการกระจายภาวะผู้นำ สร้างภาวะผู้นำร่วมในการ

* วันรับบทความ : 23 มิถุนายน 2566; วันแก้ไขบทความ 11 ธันวาคม 2566; วันตอบรับบทความ : 16 ธันวาคม 2566

Received: June 23 2023; Revised: December 11 2023; Accepted: December 16 2023

พัฒนาการเรียนการสอน 2) ลำดับตามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาจากมากที่สุด คือ องค์ประกอบที่ 2 ($PNI_{modified} = 0.40$) ตามด้วย องค์ประกอบที่ 3 ($PNI_{modified} = 0.36$) และ องค์ประกอบที่ 1 ($PNI_{modified} = 0.30$) ตามลำดับ โดยปรากฏว่าองค์ประกอบที่ 2 ด้านความสามารถในการขับเคลื่อนกลยุทธ์ด้วยการกำกับติดตามหลักสูตรและการสอนมีความจำเป็นในการพัฒนาจากมากที่สุดซึ่งควรจะอยู่ในรูปแบบของหลักสูตรหรือกระบวนการพัฒนาวิชาชีพที่เป็นรูปธรรม

คำสำคัญ: ดัชนีความต้องการจำเป็น; ภาวะผู้นำทางการเรียนการสอน; ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstracts

The leadership in teaching and learning of school administrators is one of the factors that affects the quality of education, which is articulated through the communication of vision and strategies of the school, monitoring the quality of curriculum and teaching, and creating and distributing shared leadership. It is revealed that the leadership in teaching and learning appears in the curriculum of the development of government teachers before taking the position of school director. However, the results of educational reform found that school administrators have slightly higher leadership in teaching and learning. Therefore, it can be inferred that the development of leadership in teaching and learning of school administrators may not be to the point or incomplete. Therefore, the purpose of this research study is to 1) study the components of the leadership in teaching and learning of school administrators, 2) rank the components using the index of the order of importance of necessity, which includes an example of research, namely, directors and deputy directors of medium and small primary schools under the Office of the Basic Education Commission, totaling 210 people, from determining the sample size with the G*Power program and using Multi-stage Random Sampling. The tool used in the research is a 5-level Likert scale questionnaire, with a reliability value (Cronbach's Alpha) of .994. The statistics used are arithmetic mean, standard deviation, the index of the order of importance of necessity ($PNI_{modified}$), t-test, and Correlation Coefficient. The research results are summarized as follows: 1) The leadership in teaching and learning of school administrators consists of 3 components, namely 1. The ability to define the vision of the school that focuses on the quality of curriculum and teaching, 2. The ability to drive strategy by supervising the curriculum and teaching, and 3. The ability to distribute leadership, create shared leadership in the development of teaching and learning. 2) The order of necessity for development from the most necessary is component 2 ($PNI_{modified} = 0.40$), followed by component 3 ($PNI_{modified} = 0.36$), and component 1 ($PNI_{modified} = 0.30$) respectively. It appears that component 2, the ability to drive strategy with supervision of curriculum and teaching, is the most necessary for development and should be in the form of a concrete curriculum or professional development process.

Keywords: Priority Need Index; Instructional Leadership; School Principal

บทนำ

ผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 คือ การทำหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาทั้งในฐานะผู้จัดการโรงเรียน นักวิชาการ ครู และผู้นำหลักสูตร (Concordia University, 2014) ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรใส่ใจในกระบวนการจัดการเรียนรู้ และสนับสนุนส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนให้ดีที่สุดเพื่อมุ่งเน้นความก้าวหน้าด้านผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนจะต้องตระหนักถึงคุณภาพการเรียนการสอนเป็นสำคัญและแสดงออกด้วยการกำหนดเป้าหมายสถานศึกษาที่ชัดเจน การบริหารหลักสูตร กำกับติดตามแผนการสอนอย่างมีส่วนร่วม ประเมินครูอย่างเป็นประจำ (วิโรจน์ สารัตนะ, 2557 : 83) และการสร้างบรรยากาศทางวิชาการที่เอื้อต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน (อัจฉรา นิยมภา, 2561 : 50) จึงสามารถสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา คือ ความสามารถเฉพาะทางวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาในการสร้างการมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ วางกลยุทธ์ที่แสดงอนาคตภาพสถานศึกษา และใช้ความรู้ทางหลักสูตรและการสอนร่วมกับทักษะการบริหารงานวิชาการ ในการขับเคลื่อนกลยุทธ์ ที่เน้นคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู และผลการเรียนรู้ของนักเรียน

ผลการศึกษารายงานการปฏิรูปการศึกษาไทยในทศวรรษที่หนึ่งถึงทศวรรษที่สองปรากฏผลดังนี้ (1) ระดับภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกผ่านความสามารถในการกำหนดพันธกิจโรงเรียนและการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้สูงขึ้นเพียงเล็กน้อย ในขณะที่ความสามารถในการบริหารจัดการหลักสูตรอยู่เพียงระดับปานกลางโดยไม่มีการเปลี่ยนแปลง (Hallinger and Lee, 2013: 6-10) (2) ระบบการกำกับติดตามและประเมินผลของผู้บริหารสถานศึกษาไม่มีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556 : 43) (3) ผู้บริหารไม่สามารถทำให้หลักสูตรสอดคล้องกับการพัฒนาทักษะศตวรรษที่ 21 (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2557 : 3) (4) ขาดการจัดทำแผนกลยุทธ์เชิงปฏิบัติการที่เป็นรูปธรรมและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติจริง (ดำรงค์ ตุ่มทอง, 2556 : 135) (5) การไม่สามารถผลักดัน วิสัยทัศน์ พันธกิจ ไปสู่การปฏิบัติที่ได้ (สมชาย พุทธโกสัย, 2556 : 84) (6) ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กมักไม่มีความเป็นผู้นำทางการเรียนการสอน ไม่สนใจปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย ไม่ส่งเสริมการพัฒนาด้านวิชาการ รวมถึงผู้บริหารมักไม่ปรากฏตัวในโรงเรียน (อภิชัย พันธเสน และคณะ, 2558 : 355) จากหลักฐานที่ปรากฏสะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาขาดภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนในหลากหลายด้าน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาว่าภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาด้านใดที่ควรจะต้องได้รับการพัฒนาเร่งด่วนและมีลำดับความจำเป็นก่อนหลังของการพัฒนาภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนอย่างไร เพื่อให้การพัฒนาภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพสูงสุด

งานวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาที่ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กและขนาดกลาง โดยจากสถิติพบว่าปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการมีโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดกลางคิดเป็นร้อยละ 93.4 ของจำนวนโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศ (กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา, 2565)

จากสภาพปัญหาภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องพัฒนาภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา โดยจากการวิเคราะห์รายงานการวิจัยข้างต้นทั้งหมดที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนในหลายด้าน ทั้งนี้การจะพัฒนาความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาไม่อาจจะพัฒนาเพียงด้านใดด้านหนึ่งแต่จำเป็นต้องพัฒนาพร้อมกันในทุกด้านโดยต้องมีการกำหนดและลำดับความสำคัญและความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กและขนาดกลาง
2. เรียงลำดับองค์ประกอบภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนโดยใช้ดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยโดยใช้การการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลางซึ่งมีลำดับขั้นตอนที่สำคัญประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษานิยามและองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาโดยการดำเนินการวิจัยเอกสาร เพื่อทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาจากแนวคิดทฤษฎีของนักวิชาการต่างประเทศและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยศึกษาจากเอกสารจำนวน 42 แหล่ง ตามแนวคิดงานวิจัยขององค์กรทางการศึกษา นักวิจัย และนักวิชาการ จากนั้นตรวจสอบความถูกต้องของนิยามและองค์ประกอบที่กำหนดขึ้นโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็ก โดยใช้ดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็ก

1. ตัวอย่างการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้จำนวนอย่างน้อย 126 คน ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการเก็บจริง 210 คน การกำหนดขนาดตัวอย่างจากโปรแกรม G*Power ตามแนวคิดของ Cohen (1988 : 24) ที่อาศัยการกำหนดขนาดตัวอย่างโดยการคำนวณขนาดอิทธิพล (Effect size (d)) จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำทางการเรียนการสอน (Instructional Leadership) ซึ่งเป็นงานวิจัยที่ใช้สถิติ ที่แบบอิสระจากกัน (Independent Sample t-test) ผู้วิจัยสามารถคำนวณขนาดอิทธิพลของผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องจำนวน 5 เรื่อง เท่ากับ .59 จากงานวิจัยที่ตีพิมพ์ในฐานวารสารนานาชาติ จำนวน 5 ผลงานวิจัยเพื่อคำนวณขนาดอิทธิพลแล้วนำไปคำนวณขนาดตัวอย่างการวิจัยดังนี้

ตารางที่ 1: การคำนวณขนาดอิทธิพล (Effect size (d)) เพื่อกำหนดขนาดตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

Researcher	Group 1		Group 2		Total (n)	Effect size (d)	Effect size d * Total (n)	Effect Size (d) of this study
	n	Mean/(SD)	n	Mean/(SD)				
1	26	3.94 / (.50)	50	4.06 / (.61)	76	0.22	16.35	
2	77	3.96 / (.96)	23	4.49 / (.69)	314	0.63	199.07	
3	37	12.06 / (2.89)	37	10.76 / (2.89)	74	0.45	33.29	
4	22	3.94 / (.55)	22	4.23 / (.41)	450	0.60	269.03	
5	53	4.23 / (.61)	70	4.52 / (.25)	605	0.62	376.38	
	5							
รวม					1519		894.12	

*หมายเหตุ Researcher หมายถึง 1= Vinitwatanakhun&Sawatsupaphon (2019), 2= Ross&Cozzens (2016), 3= Shatzer, Caldarella, Hallam & Brown (2014), 4= Ismail, Don, Husin, & Khalid (2018), 5= Hallinger, & Hosseingholizadeh (2020)

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 เสนอเรื่องการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคนเพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่พัฒนาขึ้น

2.2 ทำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลถึงผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างการวิจัย

2.3 เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามชนิดเอกสารจัดส่งทางไปรษณีย์ และอิเล็กทรอนิกส์ไฟล์

2.4 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม บันทึกคะแนนและวิเคราะห์ข้อมูล

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามจำนวน 300 ฉบับ เพื่อขอข้อมูลการสูญหายโดยกำหนดระยะเวลารวบรวมข้อมูล 45 วัน และได้รับกลับคืนทั้งสิ้น 210 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 70 ทั้งนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS/PC โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาในการวิเคราะห์ข้อมูลทางกายภาพ ประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติเชิงสรุปอ้างอิงได้แก่ ค่าที่ (t -test) ในการวิเคราะห์ค่าความต้องการจำเป็น มีรายละเอียดดังนี้

3.1 วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย

3.1.1 สภาพปัจจุบันของระดับภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา

3.1.2 สภาพที่พึงประสงค์ของระดับภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องการ โดยนำค่าเฉลี่ยที่วิเคราะห์ได้มาคำนวณ ตามสูตรดังนี้ความต้องการจำเป็น (needs) = ระดับภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนที่ต้องการ ลบด้วย ระดับภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนในปัจจุบันและเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างระดับภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนที่ต้องการและ ระดับภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนในปัจจุบัน โดยสถิติที่ (t -test) ด้วยวิธีการ เปรียบเทียบรายคู่ (Paired-Samples t -test) โดยมีเกณฑ์การแปลผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยการดำเนินงานจัดการศึกษาดังต่อไปนี้

1.00-1.49 หมายความว่า ค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนอยู่ในระดับต่ำมาก

1.50-2.49 หมายความว่า ค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนอยู่ในระดับต่ำ

2.50-3.49 หมายความว่า ค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง

3.50-4.49 หมายความว่า ค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนอยู่ในระดับสูง

4.50-5.00 หมายความว่า ค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนอยู่ในระดับสูงมาก

3.2 การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น คือขั้นตอนที่ทำให้ทราบถึงปัญหาหรือความต้องการจำเป็นที่ควรได้รับการแก้ไขเร่งด่วนก่อนปัญหาอื่น สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกวิธีการจัดลำดับ

ความสำคัญของความต้องการจำเป็นโดยใช้วิธี ดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Modified Priority Needs Index) (สุวิมล ว่องวานิช, 2548: 14) ดังนั้นผู้วิจัยจะใช้ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ร่วมกับการสัมพัทธ์ผู้เชี่ยวชาญและหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) มีสูตรการคำนวณดังนี้

$$PNI_{Modified} = (I-D)/D$$

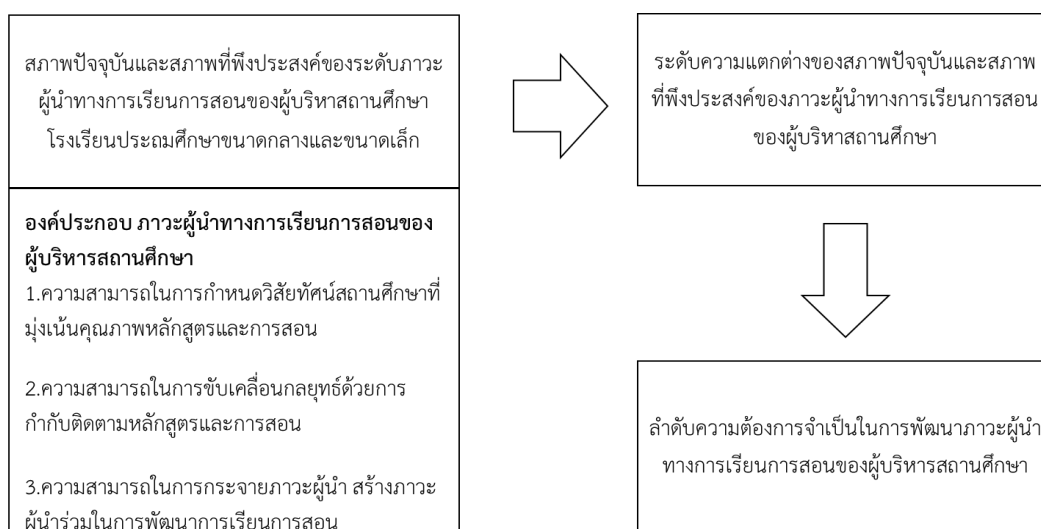
PNI = ดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index)

I = ค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์ (Importance)

D = ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน (Degree of success)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาโดยศึกษาแนวคิดของนักการศึกษาและองค์กรด้านการศึกษากว่า 11 แห่ง ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ได้แก่ Hallinger and Murphy (1985), สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562) จากนั้นใช้ตารางสังเคราะห์เพื่อหาองค์ประกอบที่มีความถี่จากสูงสุดถึงต่ำสุดเพื่อให้เหตุความหลากหลายขององค์ประกอบ และจัดกลุ่มองค์ประกอบโดยไม่ติดทึ้องค์ประกอบที่มีความถี่ต่ำสุดแต่จะใช้วิธีการผนวกและใช้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อยืนยันความเหมาะสมขององค์ประกอบ จนสามารถสร้างองค์ประกอบโดยมี 3 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์สถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพหลักสูตรและการสอน 2) ความสามารถในการขับเคลื่อนกลยุทธ์ด้วยการกำกับติดตามหลักสูตรและการสอน 3) ความสามารถในการกระจายภาวะผู้นำ สร้างภาวะผู้นำร่วมในการพัฒนาการเรียนการสอน

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. การศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาในครั้งนี้ได้จากการสังเคราะห์เอกสารต้นฉบับจากต่างประเทศและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้นิยามและองค์ประกอบภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาและการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อยืนยันองค์ประกอบ พบว่าองค์ประกอบหลัก 3 องค์ประกอบ มีความถูกต้อง ประกอบด้วย 1) ความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์สถานศึกษาด้านหลักสูตรและการสอน 2) ความสามารถในการขับเคลื่อนและกำกับติดตามกลยุทธ์หลักสูตรและการสอน และ 3) ความสามารถในการกระจายภาวะผู้นำ สร้างภาวะผู้นำร่วมในการพัฒนาการเรียนการสอน

2. ผลการวิเคราะห์ลำดับความต้องการจำเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบ ด้านความสามารถในการขับเคลื่อนกลยุทธ์ด้วยการกำกับติดตามหลักสูตรและการสอน มีความจำเป็นสูงสุด ตามด้วย ด้านความสามารถในการกระจายภาวะผู้นำ สร้างภาวะผู้นำร่วมในการพัฒนาการเรียนการสอน และองค์ประกอบด้านความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์สถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพหลักสูตรและการสอน ดังตารางที่ 2 และตารางที่ 3

ตารางที่ 2 แสดงความสอดคล้องของผลการจัดอันดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาจากการสำรวจและการจัดลำดับโดยผู้เชี่ยวชาญ

องค์ประกอบ	ผลการจัดลำดับ					ความ สอดคล้อง (r _s) = **P<.01	
	ลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น						
	ผลการ สำรวจ/ (ค่า PNI)	ผลการตรวจสอบองค์ประกอบ และเรียงลำดับจากผู้เชี่ยวชาญ*					
1		2	3	4	5		
ด้านที่1 : ความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์ สถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพหลักสูตรและการสอน	3/ (0.30)	3	3	3	3	3	✓ (1.00**)
		องค์ประกอบถูกต้อง 100%					
ด้านที่ 2: ความสามารถในการขับเคลื่อนกลยุทธ์ด้วยการ กำกับติดตามหลักสูตรและการสอน	1/ (0.40)	1	1	1	1	1	✓ (1.00**)
		องค์ประกอบถูกต้อง 100%					
ด้านที่ 3: ความสามารถในการกระจายภาวะผู้นำ สร้าง ภาวะผู้นำร่วมในการพัฒนาการเรียนการสอน	2/ (0.36)	2	2	2	2	2	✓ (1.00**)
		องค์ประกอบถูกต้อง 100%					

*หมายเหตุ ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง 1=รองศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา นิยมภา, 2=รองศาสตราจารย์ ดร. บุญมี เณรยอด, 3=นาย สมเด็ยว เกตุอินทร์, 4=รองศาสตราจารย์ ดร.จุไรรัตน์ สุดรุ่ง, 5= นาง สมจิตร มุ่งกลาง

เมื่อพิจารณาผลการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาด้วยการวิเคราะห์ดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI Modified) จากตารางที่ 3 พบว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนที่ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาเรียงตามลำดับได้ดังนี้ อันดับ 1 ที่ระดับ PNI_{Modified} เท่ากับ 0.40 คือ องค์ประกอบที่ 2 ด้านความสามารถในการขับเคลื่อนกลยุทธ์ด้วยการกำกับติดตามหลักสูตรและการสอน อันดับ 2 ที่ระดับ PNI_{Modified} เท่ากับ 0.36 คือ องค์ประกอบด้านที่ 3 ความสามารถในการกระจายภาวะผู้นำ สร้างภาวะผู้นำร่วมในการพัฒนาการเรียนการสอน และอันดับที่ 3 ที่ระดับ PNI_{Modified} เท่ากับ 0.30 คือ องค์ประกอบด้านที่ 1 ความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์สถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพหลักสูตรและการสอน ทั้งนี้เมื่อพิจารณาความสอดคล้องด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) ระหว่างการจัดลำดับด้วยดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified}) และการจัดลำดับด้วยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ผลการจัดลำดับจากสองวิธี มีความสอดคล้องกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังที่แสดงในตารางที่ 2

ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นและจัดลำดับความสำคัญในการพัฒนาภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็ก พบว่า ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวม มีคะแนนเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน (Mean = 3.48, S.D. = 0.86) อยู่ในระดับต่ำกว่าค่าคะแนนเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์ (Mean = 4.63, S.D. = 0.53) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำทางการเรียนการสอน

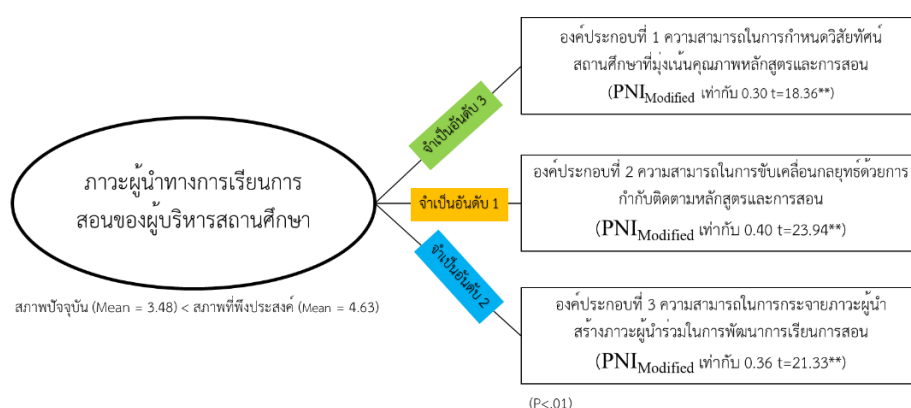
องค์ประกอบ	สภาพปัจจุบัน		สภาพที่พึงประสงค์		t
	Mean (S.D.)	แปลความ	Mean (S.D.)	แปลความ	
ด้านที่ 1 : ความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์สถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพหลักสูตรและการสอน	3.57 (0.91)	มาก	4.63 (0.51)	มากที่สุด	18.36** (P<.01)
1.1 จัดทำวิสัยทัศน์สถานศึกษาในฐานะหัวหน้าทีมด้วยการสร้าง ระบุ และสื่อสารวิสัยทัศน์ให้สะท้อนบริบทการเรียนรู้ที่ตอบโจทย์การพัฒนาชีวิตนักเรียนและประเทศด้านคุณภาพหลักสูตรและการสอนอย่างสร้างสรรค์	3.59 (0.92)	มาก	4.66 (0.49)	มากที่สุด	17.76** (P<.01)
1.2 จัดทำกลยุทธ์หลักสูตรและการสอนเพื่อให้บรรลุผลตามวิสัยทัศน์ในฐานะหัวหน้าทีมโดยเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากร	3.56 (0.89)	มาก	4.61 (0.53)	มากที่สุด	17.38** (P<.01)

ทางการศึกษามีส่วนร่วมสร้างกลยุทธ์ และชี้แนะครูให้เห็น ความสำคัญของการใช้กลยุทธ์					
ด้านที่ 2: ความสามารถในการขับเคลื่อนกลยุทธ์ด้วยการกำกับ ติดตามหลักสูตรและการสอน	3.36 (0.82)	ปาน กลาง	4.70 (0.49)	มาก ที่สุด	23.94** (P<.01)
2.1 จัดทีมงานในการนำกลยุทธ์หลักสูตรและการสอนสู่การ ปฏิบัติที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพหลักสูตรสถานศึกษาและ คุณภาพการสอน	3.39 (0.81)	ปาน กลาง	4.71 (0.49)	มาก ที่สุด	23.28** (P<.01)
2.2 ขับเคลื่อน กำกับติดตาม และประเมินผลการนำกลยุทธ์สู่ การปฏิบัติมาจัดทำแผนปรับปรุงหลักสูตรและการสอนอย่าง ต่อเนื่อง	3.33 (0.83)	ปาน กลาง	4.69 (0.49)	มาก ที่สุด	22.88** (P<.01)
ด้านที่ 3: ความสามารถในการกระจายภาวะผู้นำ สร้างภาวะผู้นำ ร่วมในการพัฒนาการเรียนการสอน	3.46 (0.84)	ปาน กลาง	4.69 (0.48)	มาก ที่สุด	21.33** (P<.01)
3.1 จัดโครงสร้างการทำงานที่เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้เป็น ผู้นำในการพัฒนาหลักสูตรและการสอน	3.47 (0.83)	ปาน กลาง	4.69 (0.49)	มาก ที่สุด	20.90** (P<.01)
3.2 สื่อสารเชิงบวกและจัดกิจกรรมสร้างบรรยากาศทาง วิชาการในการพัฒนาหลักสูตรและการสอนอย่างต่อเนื่อง	3.46 (0.86)	ปาน กลาง	4.69 (0.47)	มาก ที่สุด	20.59** (P<.01)
รวม	3.48 (0.86)	ปาน กลาง	4.63 (0.53)	มาก ที่สุด	20.59** (P<.01)

จากตารางที่ 3 เมื่อจำแนกเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่ 1 ด้านความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์สถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพหลักสูตรและการสอน มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ($\text{Mean} = 3.57$, $\text{S.D.} = 0.91$) และค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\text{Mean} = 4.63$, $\text{S.D.} = 0.51$) เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อยทั้ง 2 ด้านพบว่า ทั้งองค์ประกอบย่อยที่ 1.1 และองค์ประกอบย่อยที่ 1.2 มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับ มาก และค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับ มากที่สุด เช่นเดียวกัน ในขณะที่องค์ประกอบที่ 2 ด้านความสามารถในการขับเคลื่อนกลยุทธ์ด้วยการกำกับติดตามหลักสูตรและการสอน มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\text{Mean}_2 = 3.36$, $\text{S.D.} = 0.82$) โดยเป็นค่าที่ต่ำที่สุดจากการสำรวจ และค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับ มากที่สุด $\text{Mean}_2 = 4.70$, $\text{S.D.} = 0.49$) โดยเป็นค่าที่สูงที่สุดจากการสำรวจ เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อยทั้ง 2 ด้านพบว่า ทั้งองค์ประกอบย่อยที่ 2.1 และองค์ประกอบย่อยที่ 2.2 มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับ มาก และค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับ มากที่สุด เช่นเดียวกัน ทั้งนี้เมื่อพิจารณา องค์ประกอบที่ 3 ด้านความสามารถในการกระจายภาวะผู้นำ สร้างภาวะผู้นำร่วมในการพัฒนาการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันอยู่เพียงในระดับ ปานกลาง ($\text{Mean}_3 = 3.47$, $\text{S.D.} = 0.83$) และค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึง

ประสงค์อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\text{Mean}_3 = 4.69$, $\text{S.D.} = 0.48$) เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อยทั้ง 2 ด้านพบว่า ทั้งองค์ประกอบย่อยที่ 2.1 และองค์ประกอบย่อยที่ 2.2 มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับ มาก และค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับ มากที่สุด

จากผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และการหาค่าความจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลางราย องค์ประกอบสามารถสังเคราะห์โมเดลได้ดังนี้

ผู้บริหารสถานศึกษามีความต้องจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนในทั้ง 3 องค์ประกอบ โดย องค์ประกอบที่ 2 ความสามารถในการขับเคลื่อนและกำกับติดตามกลยุทธ์หลักสูตรและการสอน จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาเป็นอันดับแรก ตามด้วยองค์ประกอบที่ 3 ความสามารถในการกระจายภาวะผู้นำ สร้างภาวะผู้นำร่วมในการพัฒนาการเรียนการสอน และองค์ประกอบที่ 1 ความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์สถานศึกษาด้านหลักสูตรและการสอนมีความต้องการจำเป็นอยู่ในอันดับสุดท้าย

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากการศึกษาตำราวิชาการและเอกสารงานที่วิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดกลุ่มองค์ประกอบภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกับการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อยืนยันความถูกต้องขององค์ประกอบทำให้สามารถสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็กออกเป็น 3 องค์ประกอบ คือ 1) ความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์สถานศึกษาด้านหลักสูตรและการสอน 2) ความสามารถในการขับเคลื่อนและกำกับติดตามกลยุทธ์หลักสูตรและการสอน และ 3) ความสามารถในการกระจายภาวะผู้นำ สร้างภาวะผู้นำร่วมในการพัฒนาการเรียนการสอน โดยจะเห็นว่าองค์ประกอบทั้ง 3 ด้านนั้นมีค่าสำคัญร่วมกัน คือ การสอนหรือการจัดการเรียนรู้เนื่องจากบทบาทหน้าที่หลักของผู้บริหารสถานศึกษาตามเจตนารมณ์พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

พุทธศักราช 2542 ในมาตรา 8 คือ การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง และในมาตรา 9 คือ การสร้างเอกภาพด้านนโยบายแต่ให้มีความหลากหลายในการปฏิบัติ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและการพัฒนาครู การกระจายอำนาจและสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553 : 3) ดังนั้นหน้าที่สำคัญประการแรกของผู้บริหารสถานศึกษา คือการกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาที่สะท้อนถึงการให้ความสำคัญกับหลักสูตรและการสอน เพราะเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน หากแต่การกำหนดวิสัยทัศน์โดยปราศจากการลงมือปฏิบัติย่อมไม่อาจจะยกระดับคุณภาพผู้เรียนได้ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีความสามารถในการขับเคลื่อนวิสัยทัศน์และกำกับติดตามกลยุทธ์ต่างๆ เพื่อให้เกิดผลสูงสุด ทั้งนี้การจะพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เกิดความยั่งยืนและเป็นระบบผู้บริหารต้องสามารถกระจายภาวะผู้นำ สร้างภาวะผู้นำร่วมให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อให้ทุกคนในองค์กรร่วมกันพัฒนาคุณภาพผู้เรียนผ่านการใช้หลักสูตรและการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

2. จากการผลวิจัยสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์โดยพิจารณาค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified}) ในการพัฒนาภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่าในภาพรวมของสภาพปัจจุบันอยู่เพียงระดับปานกลาง ซึ่งน้อยกว่าสภาพที่พึงประสงค์ซึ่งอยู่ในระดับสูงมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แปลความได้ว่าผู้บริหารสถานศึกษามีความต้องจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนในทั้ง 3 องค์ประกอบ ซึ่งสอดคล้องกับ Hallinger, Lee (2014 : 6-7) ที่ระบุผลลัพธ์ของการปฏิรูปการศึกษาใน 2 ทศวรรษที่ผ่านมาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนในด้านการกำหนดพันธกิจโรงเรียนและการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ในระดับปานกลางและสูงขึ้นเพียงเล็กน้อย ในขณะที่ภาวะผู้นำด้านการบริหารจัดการหลักสูตรอยู่เพียงระดับปานกลางแต่ไม่มีการเปลี่ยนแปลง ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความสามารถด้านการขับเคลื่อนและกำกับติดตามกลยุทธ์หลักสูตรและการสอนอย่างเร่งด่วนโดยเฉพาะในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลางที่มีความไม่พร้อมในหลายมิติ อีกทั้งผลงานวิจัยของ สมชาย พุทธิโกสัย (2556 : 84-86) ยังระบุว่า ผู้บริหารสถานศึกษาไม่สามารถบริหารผลักดันวิสัยทัศน์ไปสู่การปฏิบัติที่ได้ ส่งผลให้การวางแผนกลยุทธ์ของผู้บริหาร ไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อคุณภาพการบริหารสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการอภิปรายผลการวิจัยข้างต้นที่กล่าวมานั้น ชี้ให้เห็นแล้วว่า ความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์สถานศึกษาด้านหลักสูตรและการสอน ความสามารถในการขับเคลื่อนและกำกับติดตามกลยุทธ์หลักสูตรและการสอน และ ความสามารถในการกระจายภาวะผู้นำ สร้างภาวะผู้นำร่วมในการพัฒนาการเรียนการสอน เป็นสมรรถนะสำคัญที่เชื่อมโยงกันและส่งผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการศึกษาทั้งทางตรงต่อคุณภาพผู้เรียนและทางอ้อมต่อคุณภาพครู คุณภาพสถานศึกษา จึงเป็นสิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีครบ ไม่อาจจะขาดข้อใดข้อหนึ่งไปได้ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาตนเอง สร้าง

ภาวะผู้นำให้เกิดกับตนเองอันจะก่อให้เกิดวิสัยทัศน์สถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ กระบวนการพัฒนาคุณภาพหลักสูตรและการสอนที่เป็นรูปธรรมอันเกิดจากการวางวิสัยทัศน์อย่างถูกต้อง ที่จะนำไปสู่การสร้างคุณภาพสถานศึกษา คุณภาพครูและคุณภาพนักเรียนที่มีความยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอในการนำวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่าภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา มีองค์ประกอบ 3 ด้าน กระทรวงศึกษาธิการควรออกประกาศกระทรวงเรื่องแนวทางการพัฒนาวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาโดยเน้นกระบวนการพัฒนาความสามารถสำคัญตามองค์ประกอบและระบุแนวปฏิบัติที่ชัดเจน เพื่อให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานำไปปฏิบัติได้ชัดเจน

1.2 จากผลการวิจัยที่พบว่าความสามารถในการขับเคลื่อนและกำกับติดตามกลยุทธ์หลักสูตรและการสอนมีความจำเป็นสูงสุดที่จะต้องได้รับการพัฒนาดังนั้น ควรมีการสร้างนวัตกรรมการพัฒนาวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาทั้งก่อนเข้ารับการดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา (Pre-service) และขณะดำรงตำแหน่ง (In-service) ที่มุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถในการแปลงกลยุทธ์ด้านวิชาการสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ โดยสร้างโปรแกรมหรือหลักสูตรเสริมสร้างภาวะผู้นำ ที่มีลักษณะเป็นโมดูล อย่างน้อยที่สุด 3 โมดูลที่แยกการพัฒนาความสามารถเป็นเป็นรายองค์ประกอบ 3 ด้านอย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถเลือกพัฒนาได้ตามลำดับก่อนหลังตามความจำเป็นโดยที่จะต้องพัฒนาให้ครบทุกโมดูล ทั้งนี้โปรแกรมหรือหลักสูตรเสริมสร้างภาวะผู้นำ อาจมีลักษณะผสมผสาน (Hybrid) ทั้งแบบการศึกษาด้วยตนเองผ่านระบบออนไลน์ และเผชิญหน้าในสถานการณ์จริง เพื่อให้ผู้บริหารได้นำเอาความรู้มาฝึกฝนกับสภาพปัญหาจริงในสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลทั้งทางบวกและทางลบรวมถึงขนาดของอิทธิพลที่จะมีต่อระดับความสามารถ เป็นรายองค์ประกอบให้ครบทั้ง 3 องค์ประกอบโดยมุ่งเน้นที่องค์ประกอบด้านความสามารถในการขับเคลื่อนและกำกับติดตามกลยุทธ์หลักสูตรและการสอนเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (2565). สถิติทางการศึกษา. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 15 ตุลาคม 2565
แหล่งที่มา <https://www.eef.or.th/contact/e-service/>
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3).
กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- ดำรงค์ ตุ่มทอง. (2556). ปัญหาเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษา : สถานการณ์ความไม่เสมอภาคใน
สังคมไทย. *Journal of Humanities and Social Sciences*. 10 (1), 123-141.
- วิโรจน์ สารรัตนะ. (2557). *ภาวะผู้นำ: ทฤษฎีและนวัตกรรมการร่วมสมัยปัจจุบัน*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
ทิพย์วิสุทธิ.
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ). 2557. *การจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาขั้น
พื้นฐาน ให้ความรู้ความรับผิดชอบ*. รายงานวิจัยเสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
สถาบันวิจัย เพื่อการพัฒนาประเทศไทย.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2548). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมชาย พุทธิโกสัย. (2555). *คุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาระดับประถมศึกษา ในเขตตรวจราชการที่
2 กระทรวงศึกษาธิการ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์:
มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2556). *นโยบายปีงบประมาณ พ.ศ.2560 สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- อภิชัย พันธเสน, หัวหน้าโครงการวิจัย (2558). *การสังเคราะห์งานวิจัยว่าด้วยปัญหาและข้อเสนอแนะใน
กระบวนการจัดการศึกษาไทย: ประเด็นปัญหาคุณภาพการศึกษา (2535-2558): รายงานวิจัยฉบับ
สมบูรณ์*. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.
- อัจฉรา นิยามา (2561). การพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในการ
จัดการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 สังกัดกรุงเทพมหานคร. *วารสารมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ (สทมส.)*. 24 (1), 50-63.

- Cohen, J. (1988). *Statistical power analysis for the behavioral sciences*. (2nd ed.). Hillsdale, NJ: Erlbaum.
- Concordia University. (2014). Four instructional Leadership skills principals need. *online*. Retrieved February 20,2021 from <http://education.cu-portland.edu/blog/ed-leadership/four-instructional-Leadership-skills-principals-need/>
- Hallinger, Philip & Lee, Moosung. (2013). Mapping instructional leadership in Thailand: Has education reform impacted principal practice. *Educational Management Administration & Leadership*. (42), 6-29.